

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3149/2020. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.151/2019/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.151/2019/11. számú ítélete, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Komárom-Esztergom Megyei Adó- és Vámigazgatósága – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóság 2235237962. számú határozatával helybenhagyott – 9583362837. számú határozatára is kiterjedően terjesztette elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Álláspontja szerint a kifogásolt döntések sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikk (1)–(2) bekezdésében foglalt családi élet, otthon és jóhírnév tiszteletben tartásához, a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz való, a XV. cikkben foglalt törvény előtti egyenlőséghez, a XXIV. cikkben foglalt részrehajlás mentes, tisztességes eljáráshoz, indokoláshoz és a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt független és pártatlan bírósághoz, valamint a (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogait. Az ítélet – álláspontja szerint – ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság követelményével is. Kérte továbbá, hogy a súlyos és helyrehozhatatlan kár elkerülése érdekében az Alkotmánybíróság az eljárást soron kívül folytassa le és az Abtv. 61. § alapján az indokolatlan adóvégrehajlás felfüggesztésére hívja fel a hatóságot.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese, a továbbiakban: felperes vagy indítványozó) mint adós és egy bank mint hitelező között 2007. december 13. napján, közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés 1.1 pontjában a felek rögzítették, hogy felperes a fiatalok lakáskölcsönéhez kapcsolódó külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint állami készfizető kezességgel biztosított úgynevezett „Fészekrakó Kölcsön” igénybevételére jogosult, a hitelező a szerződésben meghatározott feltételekkel a felperes 44 400 CHF svájci frank összegű kölcsönt nyújt, melynek forintban történő folyósítását legfeljebb 6 300 000 Ft összeg erejéig vállalja. A hitelező a 2017. november 21. napján kelt, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatában a kölcsönszerződést egyoldalú nyilatkozatával az okirat aláírásának napján azonnali hatállyal felmondta és ezzel a felperes által meg nem fizetett kölcsön I.-et és kölcsön II.-t és ezek járulékait egy összegben esedékessé tette. A hitelező 2018. május 23. napján kérte az állami garanciabeváltás engedélyezését.
- [3] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága a 2018. augusztus 13. napján kelt 7138683334 iktatószámú határozatával a hitelező kérelmének helyt adott és a hitelintézet és felperes között létrejött hitelszerződés alapján a hitelező részére 2 129 439 Ft összeg kiutalását rendelte el. Ezt követően a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Komárom-Esztergom Megyei Adó- és Vámigazgatósága (I. fokú hatóság) a 9583362837 iktatószámú határozatával megállapította, hogy felperes állami kezességvállalással érintett és a hitelező részére meg nem fizetett 2 129 439 Ft hiteltartozása állammal szembeni kötelezettséggé vált, melynek megfizetésére kötelezte. A felperes fellebbezése alapján eljáró NAV Fellebbviteli Igazgatóság (az ügy alperese, a továbbiakban: alperes) a 2234570947 iktatószámú határozatával az I. fokú határozatot helybenhagyta. A felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozatának megsemmisítését, másodlagosan annak megváltoztatását és az eljárás megszüntetését kérte.
- [4] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.151/2019/11. számú ítéletében felperes keresetét nem találta alaposnak, és megállapította, hogy az alperes megalapozottan kötelezte a felperest az állami kezességvállalással érintett 2 129 439 Ft hiteltartozás állam részére történő megfizetésére.

- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.151/2019/11. számú ítéletének megsemmisítését. Alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a támadott döntések sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikk (1)–(2) bekezdésében foglalt családi élet, otthon és jóhírnév tiszteletben tartásához, a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz való, a XV. cikkben foglalt törvény előtti egyenlőséghez, a XXIV. cikkben foglalt részrehajlás mentes, tisztességes eljáráshoz, indokoláshoz és a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt független és pártatlan bírósághoz, valamint a (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogait. Az ítélet ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság követelményével is. Indokolása szerint az indítványozóval szembeni „hivatalból” megindított eljárás nélkülözötte az eljárási garanciákat, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal mellőzött minden törvényi előírást, ezért Indítványozó bírósági felülvizsgálatért folyamadt; a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírása a felülvizsgálat során elmulasztotta a jogorvoslati kérelemben foglaltak érdemi vizsgálatát és ítélete figyelmen kívül hagyta a hatályos jogot, így az önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével; nem alkalmazta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp) 2. § (1)–(5) és a 78–79. § rendelkezéseit, ezáltal helyben hagyott egy jogszabálysértő adóigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet. Amennyiben a bíróság a felülvizsgálat során tartotta volna magát az Alaptörvény R) cikkben foglaltakhoz és érdemi vizsgálat mellett hatékony jogorvoslatot nyújtott volna, ha a bírói felülvizsgálatot tisztességes és koncentrált eljárásban bírálta volna el, ha az Indítványozó kérelmét elbírálta volna, ha a bizonyítást elrendelte volna a Kp. 78. § alapján, ha betartotta volna a 79. §-ban foglalt bizonyítási kötelezettségre vonatkozó jogszabályi kötelezettségét; abban az esetben nem sérültek volna az Indítványozó Alaptörvényben foglalt jogai és a jogsértő adóigazgatási határozat – mint állammal szembeni 2,1 millió Ft kötelezettséget előíró – helybenhagyása nem történhetett volna meg. Meglátása szerint a bíróság eljárása méltánytalan és igazságtalan volt az indítványozóval szemben, hiszen a fegyverek egyenlősége elve megkövetelte volna, hogy mindkét félnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A bíróság elfogadta az adóhatóság állítását, hogy az indítványozónak 2,1 millió Ft állammal szembeni kötelezettsége áll fenn egy polgári jogviszonyból keletkezően, azonban az indítványozó összes kereseti kérelmét, indokát és bizonyítékát elutasította arra hivatkozva, hogy az adóhatóságnak és a közigazgatási bíróságnak sem kell vizsgálnia és tekintettel lennie a polgári jogviszonyból eredő állított követelésekre, és azok megalapozatlanságára. Az indítványozó kérelme és a Kp. 79. § rendelkezése ellenére nem kötelezte a közigazgatási szervet a tényállás valóságának bizonyítására.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [7] 4.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A támadott döntés az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható, peres eljárásban hozott bírósági ítélet. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll, és az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozik. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróság eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozók álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [8] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa valójában a bíróság és a közigazgatási hatóság döntéseinek felülbírálatára irányult, az eljáró bíróság tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatta.

- [10] Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3170/2014 (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. „A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Ismételtelen rögzíti továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy nem merül fel az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye, mivel a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletéből megállapítható, hogy az eljáró bíróság érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]} {Hasonlóan: 3312/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi vizsgálatát indokolta volna.
- [13] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az indítvány nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt törvényi feltételeinek, ezért az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította. Az indítványozó által az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelméről a panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie.

Budapest, 2020. április 28.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1017/2019.

• • •